

Bjuvs kommun
info@bjuv.se
Bo Stenqvist
bo.stenqvist@bjuv.se

2018-06-14
Dnr 400-2017:7322

Beslut

efter kvalitetsgranskning vid Futurum Utbildning i
Bjuvs kommun av nyanlända elevers fortsatta
utbildningsvägar efter språkin introduktion

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av *nyanlända elevers fortsatta utbildningsvägar efter språkintröduktion*. Syftet är att granska huvudmäns och skolors arbete för att ge nyanlända elever förutsättningar att gå vidare inom gymnasiet eller till Komvux efter språkintröduktion.

De övergripande frågeställningarna är:

1. *I vilken utsträckning har huvudmannen ett långsiktigt och samordnat arbete för nyanlända elevers fortsatta utbildningsvägar?*
2. *I vilken utsträckning arbetar rektorn för:*
 - a) *en strukturerad kontakt mellan språkintröduktion och fortsatta utbildningsvägar?*
 - b) *en vägledning som ger nyanlända elever en god överblick över fortsatta utbildningsvägar?*

Granskningen genomförs i 22 utvalda gymnasieskolor med huvudmän som erbjuder språkintröduktion. I urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Futurum Utbildning i Bjuvs kommun, ingår i denna granskning.

Skolinspektionen besökte Futurum Utbildning den 18 och 19 april 2018. Besöket genomfördes av utredarna Ingrid Jacobsson, Annika Welinder och Eva Bergenlöv. Intervjuer med elever på språkintröduktion, studie- och yrkesvägledare, rektorn och Avdelningschefen för avdelningen för Arbete och tillväxt har genomförts.

När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport.

Identifierade utvecklingsområden

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande områden.

- Huvudmannen behöver bedriva ett aktivt arbete med att motverka begränsade studieval som grundar sig på kön och social och kulturell bakgrund.

- Rektorn behöver ha en strategi för arbetet med att motverka begränsningar i val som grundar sig på strukturer, fördomar och stereotypa föreställningar utifrån kön, social och kulturell bakgrund.

Skolinspektionens bedömningar

1. *I vilken utsträckning har huvudmannen ett långsiktigt och samordnat arbete för nyanlända elevers fortsatta utbildningsvägar?*

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannens långsiktiga arbete för nyanlända elevers fortsatta utbildning huvudsakligen är av god kvalitet, men behöver utvecklas i ett avseende. Skolinspektionen bedömer vidare att huvudmannens samordning av den fortsatta utbildningen är av god kvalitet.

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område: Huvudmannen behöver bedriva ett aktivt arbete med att motverka begränsade studieval som grundar sig på kön eller social och kulturell bakgrund.

Skolinspektionens utredning

Huvudmannens beredskap för fortsatta utbildningsvägar

Granskningen visar att huvudmannen har en beredskap för att kunna möta behovet av olika fortsatta utbildningsvägar för nyanlända elever på språkintröduktion.

I intervjuer med avdelningschefen, rektorn och studie- och yrkesvägledaren uppger samtliga att huvudmannen har en beredskap att möta behovet av fortsatta utbildningsvägar för nyanlända elever. I inskickade dokument och i intervjuer med avdelningschefen, rektorn och studie- och yrkesvägledaren framgår att det i Bjuvs kommun erbjuds utbildning på tre introduktionsprogram: språkintröduktion, preparandutbildning och individuellt alternativ samt studier på

Vuxenutbildningen Futurum. Övriga introduktionsprogram och nationella program erbjuds genom samverkansavtal med Familjen Helsingborg¹. Intervjuad avdelningschef uppger att hon säkerställer att det finns en beredskap att möta behovet genom möten med rektorn. Avdelningschefen säger att huvudmannen har tillräcklig information för att kunna planera för fortsatta utbildningsvägar. Enligt avdelningschefen får huvudmannen information och prognoser genom regelbunden dialog med rektorn. Hon säger vidare att de vid varje ledningsgruppsmöte, varannan vecka, diskuterar hur statusen är på skolan. Även ansvarig i kommunen för ensamkommande barn (avdelningen för barn- och utbildning) följer upp antalet elever regelbundet, säger avdelningschefen.

I intervju med rektorn framkommer att de uppföljningar som görs visar att eleverna kommer vidare efter språkintröduktion och att det fungerar bra, men att genomströmningen kunde vara snabbare. Rektorn uppger att han, utifrån det som framkommit vid uppföljningarna, kommer att genomföra en omorganisation till hösten i syfte att skapa förutsättningar för en snabbare genomströmning. Vidare uppger rektorn att han träffar avdelningschefen minst varannan vecka och delger denne information om nuläget på skolan. Rektorn presenterar också kontinuerligt information/underlag för ansvarig förvaltning och nämnd.

Huvudmannens planerade arbetssätt gällande studie- och yrkesvägledning

Granskningen visar att huvudmannen har planerade arbetssätt i syfte att vägleda och motivera nyanlända elever.

Skolinspektionen har tagit del av en handlingsplan som gäller för studie- och yrkesvägledning i Bjuvs kommun och en som gäller för introduktionsprogrammet, där även språkintröduktion ingår. Av handlingsplanerna framgår att de syftar till att ge riktlinjer för en dynamisk och likvärdig studie- och yrkesorientering för samtliga invånare i Bjuvs kommun och för samtliga elever på introduktionsprogrammen. Enligt handlingsplanerna ska studie- och yrkesvägledning ske i form av individuella vägledningssamtal där en individuell studieplan tas fram. Det ska även ske vägledning i grupp och i samarbete med lärare, näringsliv, vårdnadshavare och allmänna samhällsfunktioner. Vidare framgår att eleverna

¹ Familjen Helsingborg är ett samarbete mellan kommunerna Bjuv, Båstad, Helsingborg, Höganäs, Klippan, Landskrona, Perstorp, Svalöv, Åstorp, Ängelholm och Örkelljunga.

har vägledning på schemat och att de bland annat ska få information om utbildningssystemet i Sverige.

Avdelningschefen uppger i intervju att det finns ett fungerande arbete med studie- och yrkesvägledning i kommunen. Vidare uppger avdelningschefen att förvaltningen och nämnden anser att studie- och yrkesvägledning är ett viktigt uppdrag. Rektorn bekräftar att det finns handlingsplaner som tagits fram gällande studie- och yrkesvägledning och att det finns fungerande arbetssätt gällande elevernas vägledning. Rektorn uppger också i intervju att det finns ekonomiska förutsättningar att ge eleverna vägledning med en heltidsanställd studie- och yrkesvägledare, vilket han anser vara viktigt för eleverna.

Huvudmannens uppföljning av arbetet med studie- och yrkesvägledning

Granskningen visar att huvudmannen följer upp att elevernas behov av studie- och yrkesvägledning tillgodoses och att personalen har tillräcklig kunskap för att tillgodose elevernas behov.

I intervju med såväl avdelningschefen som rektorn framkommer att huvudmannen följer upp studie- och yrkesvägledning inom ramen för det ordinarie systematiska kvalitetsarbetet, men också genom elevenkäter. Studie- och yrkesvägledaren bekräftar att skolan tar reda på elevernas uppfattning om studie- och yrkesvägledningen genom regelbundna elevenkäter. Avdelningschefen säger att uppföljning sker kontinuerligt på skolan genom att rektorn har en ständig dialog med studie- och yrkesvägledaren och att rektorn vidarebefordrar det som framkommer i dialogen till avdelningschefen. Vidare uppger avdelningschefen att det är studie- och yrkesvägledaren på språkinträdning och Komvux som ger information till rektorn gällande om resurserna för studie- och yrkesvägledningen är tillräckliga. Informationen förs vidare från rektorn till avdelningschefen i fortlöpande dialog och även i samband med kvalitetsdialoger, säger avdelningschefen. Avdelningschefen uppger att det finns möjligheter att göra justeringar av resurserna vid behov.

Rektorn uppger att arbetet med studie- och yrkesvägledning följs upp i kvalitetsrapporten och där ingår också att redogöra för lärarnas behörighet och kompetens. På fråga från Skolinspektionen om hur huvudmannen säkerställer att eleverna behov av studie- och yrkesvägledning tillgodoses svarar avdelningschefen att det i kvalitetsrapporten för 2016/2017 framgår, utifrån genomförda elevenkäter, att eleverna är mycket nöjda med sin utbildning och med verksamheten. Vårens enkät 2017 visade att 82 procent av eleverna på introduktionsprogrammen, där även eleverna på språkinträdning ingår, uppgav

att Utbildningen ger mig ökade möjligheter till arbete eller fortsatta studier. Enligt avdelningschefen innefattar denna fråga vägledningen. Kvalitetsrapporten visar också att kompetensnivån i hela lärarlaget har ökat genom fortbildning. Rektorn och studie- och yrkesvägledaren uppger att hela arbetslaget som möter eleverna på språkintröduktion har gått en kurs i nyanländas lärande.

Huvudmannens arbete med att motverka begränsade studieval

Granskningen visar att huvudmannen inte bedriver något arbete med att motverka studieval som grundar sig på kön eller på social och kulturell bakgrund.

På fråga från Skolinspektionen om huvudmannen har något arbete med att motverka begränsade studieval säger rektorn att huvudmannen inte har något sådant arbete kopplat till språkintröduktion. På samma fråga svarar avdelningschefen att huvudmannen inte har diskuterat denna fråga.

Förutsättningar för strukturerade kontakter

Granskningen visar att huvudmannen skapar förutsättningar för strukturerade kontakter mellan språkintröduktion och fortsatta utbildningsvägar.

Avdelningschefen och rektorn uppger i intervjuer att det finns fungerande nätverk för att skapa kontaktytor mellan de olika utbildningsvägarna. De uppger att biträdande rektorn ingår i gymnasiechefsnätverket, rektorn i vuxentutbildningsnätverket och avdelningschefen ingår i ett nätverk på förvaltningschefsnivå. Samtliga dessa nätverk finns såväl inom kommunen som för Familjen Helsingborg, enligt rektorn och avdelningschefen. Det finns även nätverk för studie- och yrkesvägledare.

2a. I vilken utsträckning arbetar rektor för en strukturerad kontakt mellan språkintröduktion och fortsatta utbildningsvägar?

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorns arbete med en strukturerad kontakt mellan språkintröduktion och andra intröduktionsprogram, nationella program och Komvux bedrivs med god kvalitet utifrån elevernas behov.

Skolinspektionens utredning

Strukturerade kontakter²

Granskningen visar att det finns en strukturerad kontakt mellan språkin introduktion och andra introduktionsprogram, nationella program och Komvux utifrån elevernas behov.

Enligt såväl rektorn som studie- och yrkesvägledaren fungerar kontakten mellan språkin introduktion och fortsatta utbildningsvägar bra och det finns en struktur och ett arbete som underlättar elevernas övergångar till fortsatta utbildningsvägar. Vidare uppger de att det i kommunen finns ett välfungerande samarbete med Familjen Helsingborg både för rektorer och studie- och yrkesvägledare. Rektorn uppger att i nuläget går de flesta eleverna vidare till andra introduktionsprogram och till nationella program. Enligt rektorn är det endast enstaka elever som läser vidare på Komvux men det finns en beredskap om antalet elever skulle öka, säger rektorn. Vidare uppger rektorn att det också finns ett fungerande nätverk för rektorer på Komvux i Familjen Helsingborg. Vid gransknings tillfället finns språkin introduktion och Komvux i samma lokaler, vilket enligt rektorn medför att det sker täta kontakter mellan rektorn och studie- och yrkesvägledaren på språkin introduktion och Komvux. Rektorn uppger att utöver Familjen Helsingborg deltar studie- och yrkesvägledarna och ämneslärarna även i andra etablerade nätverk i kommunen.

I intervjuer med rektorn, studie- och yrkesvägledaren och elever framkommer att eleverna har möjlighet att besöka gymnasiemässorna i Helsingborg och Ekeby. Enligt studie- och yrkesvägledaren är gymnasiemässan i Ekeby obligatorisk men mässan i Helsingborg är förlagd till en lördag och är därför frivillig för eleverna. Både elever och studie- och yrkesvägledare berättar att de gör studiebesök på gymnasieskolor. Eleverna besöker både högskoleförberedande program och yrkesprogram. Eleverna har också möjlighet att "skugga" på gymna-

² Med strukturerad kontakt avses kontakt som är en del av en *långsiktig medveten strategi* med ett tydligt syfte; att påskynda och underlätta elevers övergång till fortsatt utbildning. I granskningen avses främst strukturerad kontakt på ett organisatoriskt plan som planeras och leds av rektor.

siet, vilket ett antal elever valt att göra, enligt studie- och yrkesvägledaren. Vidare framkommer det vid intervjuer med rektorn, studie- och yrkesvägledaren och elever att eleverna även har möjlighet att göra studiebesök på Komvux.

Rektorn berättar också att det finns en flexibilitet i verksamheten, vilket innebär att elever kan börja på Komvux mitt i terminen. På Komvux på grundläggande nivå är det kontinuerligt intag en gång i månaden. De elever som kommer från språkintröduktion kan läsa gymnasiekurser på distans eller på halvdistan, allt inom Familjen Helsingborg.

Studie- och yrkesvägledaren uppger att samarbetet när det gäller övergångarna mellan språkintröduktion och fortsatta utbildningsvägar fungerar bra och att det även gäller de elever som går nationella program på gymnasiet i andra kommuner eller hos andra huvudmän. Studie- och yrkesvägledaren uppger att det finns fungerande rutiner för elevernas övergång till fortsatta utbildningsvägar. Det finns också rutiner för överlämning i särskilda fall vilket kan gälla elever i behov av extra anpassningar och särskilt stöd. Vidare framkommer i intervjun att övergången till högskoleförberedande program är svårare eftersom dessa utbildningar finns i många olika kommuner, men att samarbetet ändå fungerar eftersom det bara är aktuellt för ett fåtal elever.

Social inkludering

Granskningen visar att rektorn bedriver ett arbete för att möjliggöra social inkludering mellan elever på språkintröduktion och elever på andra intröduktionsprogram och Komvux.

Både rektorn och studie- och yrkesvägledaren uppger att skolan är liten och att det därför finns nära och dagliga kontakter mellan eleverna. Eleverna på intröduktionsprogrammen och Komvux går i skolan i gemensamma lokaler och flera lärare delar sin tjänst mellan intröduktionsprogrammen och Komvux. Eleverna träffar varandra på raster och vid olika aktiviteter på skolan. Studie- och yrkesvägledaren ger exempel på gemensamma temadagar, sociala aktiviteter och att eleverna på språkintröduktion får fördjupa sig i olika utbildningar och yrken och presentera för andra elever på skolan.

Eleverna uppger i intervju att de har möjligheter att träffa elever från andra program på skolan. De säger samtidigt att de har kamrater på skolan och att de känner äldre elever på gymnasiet och att de därför inte känner något större behov av att träffa andra elever.

2b. I vilken utsträckning arbetar rektor för en vägledning som ger nyanlända elever en god överblick över fortsatta utbildningsvägar?

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorns långsiktiga planering av nyanlända elevers studie- och yrkesvägledning är av god kvalitet, men att rektorns arbete med att motverka begränsade studieval behöver utvecklas.

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område: Rektorn behöver ha en strategi för arbetet med att motverka begränsningar i val som grundar sig på strukturer, fördomar och stereotypa föreställningar utifrån kön, social och kulturell bakgrund.

Skolinspektionens utredning

Rektors långsiktiga planering

Granskningen visar att rektorn har en långsiktig planering av nyanlända elevers studie- och yrkesvägledning.

Både rektorn och studie- och yrkesvägledaren uppger att eleverna får studie- och yrkesvägledning som motsvarar deras behov. Vidare uppger de att rektorn har samtal med studie- och yrkesvägledaren för att få information om vilka behov eleverna har av vägledning. Studie- och yrkesvägledaren samlar in information via samtal med eleverna och utifrån enkäter. I intervju med rektorn framkommer att han styr och följer upp arbetet med vägledning genom täta kontakter och diskussioner med studie- och yrkesvägledaren som ansvarar för vägledningen av eleverna på språkintröduktion.

Rektorn uppger vidare att han har varit med och reviderat handlingsplanen som gäller för introduktionsprogrammen och därmed för skolan. Av handlingsplanen framgår att studie- och yrkesvägledningen ska ske i form av individuella vägledningssamtal där det utformas en individuell studieplan men också i grupp. Vidare framgår att eleverna har vägledning på schemat. Enligt handlingsplanen ska eleverna bland annat få information från Arbetsförmedlingen om arbetsläget samt information om utbildningssystemet i Sverige.

Eleverna uppger i intervju att de har fått vägledning av studie- och yrkesvägledare vid flera tillfällen, både enskilt och i grupp. Eleverna säger att de har fått tillräcklig vägledning inför deras framtida val.

Studie- och yrkesvägledaren uppger i intervju att skolan har stora möjligheter att hjälpa och vägleda eleverna och beskriver hur detta arbete bedrivs. Studie- och yrkesvägledaren säger att hon träffar eleverna både individuellt och i grupp. Eleverna har också möjlighet att därutöver boka tid för vägledning av studie- och yrkesvägledaren. Studie- och yrkesvägledaren berättar att eleverna har tillgång till tolk vid behov. Eleverna får se filmer och ta del av informationsmaterial där viss information är översatt till engelska. Studie- och yrkesvägledaren uppger att hon samarbetar med lärarna gällande vägledningen. Som exempel nämner hon ämnet samhällskunskap där lärarna tillsammans med eleverna informerar om arbetslivet och vilka yrken som finns. Studie- och yrkesvägledaren uppger också att hon deltar på vissa utvecklingssamtal eller vägleder i direkt anslutning till utvecklingssamtal. Vidare berättar studie- och yrkesvägledaren att det finns ett välfungerande samarbete med skolans mentor för språkintröduktionseleverna och att deras respektive uppdrag är tydliga. Både rektorn och studie- och yrkesvägledaren säger att en framgångsfaktor är att eleverna får mycket stöd av studie- och yrkesvägledare.

Rektors arbete med att motverka begränsade studieval

Granskningen visar att det bedrivs ett arbete på skolan med att motverka att eleverna gör begränsade studieval som grundar sig på kön eller på social och kulturell, men att rektorn inte har någon strategi för arbetet eller i övrigt styr detta.

På fråga från Skolinspektionen om de på skolan ser att eleverna gör val som grundar sig på kön eller social och kulturell bakgrund säger rektorn att han inte kan svara på det utan detta arbete ligger på studie- och yrkesvägledaren och att han förutsätter att hen arbetar med det. Rektorn uppger vidare att det inte finns något om detta i det systematiska kvalitetsarbetet, men att det finns direktiv i kommunens handlingsplan för studie- och yrkesvägledning när det gäller att motverka att eleverna gör begränsade val.

Studie- och yrkesläraren uppger att arbetet med att motverka begränsade studieval ingår i vägledningssuppdraget och pågår hela tiden både i enskilda vägledningssamtal och i gruppsamtal och att det även sker i samarbete mellan kuratorn och lärarna. Vidare uppger studie- och yrkesvägledaren att även om hon på olika sätt försöker medvetandegöra eleverna om att kön och social och kulturell bakgrund kan påverka studieval så är det svårt att bryta normer. Exempel som studie- och yrkesvägledaren ger på arbete som görs på skolan är en temadag om jämställdhet och att kuratorn även arbetar med området tillsammans med eleverna i livskunskap. Studie- och yrkesvägledaren berättar också att hon läser

böcker för eleverna som väcker nya tankar hos dem och att de arbetar med olika yrkesroller utifrån material som finns att tillgå på Arbetsförmedlings hemsida. För att eleverna ska få en annan bild av olika yrken berättar studie- och yrkesvägledaren att hon tar bort namnen på yrkena och därefter får eleverna läsa beskrivningarna och gissa yrket. Studie- och yrkesvägledaren berättar att eleverna nästan aldrig gissar rätt yrke och att det ofta beror på att till exempel undersköterska beskrivs som ett tungt fysiskt arbete. Studie- och yrkesvägledaren ger i intervjun även andra exempel på arbete som genomförs på skolan. Eleverna får fördjupa sig i olika utbildningar och presentera för klasskamraterna. Det görs också studiebesök på gymnasieskolor och besök på olika gymnasiemässor. Det framkommer också i intervjun att samtliga elever besöker både högskoleförberedande program och yrkesprogram.

Enligt eleverna har både kuratorn och studie- och yrkesvägledaren informerat om skillnader mellan yrken och att de kan välja yrken oavsett om man är pojke eller flicka. Vidare uppger de att de har sett filmer om olika yrkesval, får en del information av läraren i historia och samhällskunskap och pratar med elever som har gått på skolan tidigare.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 14 december 2018 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 400–2017: 7322) i de handlingar som sänds in.

På Skolinspektionens vägnar

Andrés Brink Pinto
Beslutsfattare

Ingrid Jacobsson
Föredragande

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: <https://www.skolinspektionen.se/nyanlanda-elevers-fortsatta-utbildnings-vagar-efter-sprakintroduktion>

Bilaga 1: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Bjuvs kommun har omkring 15 400 invånare. Bjuvs kommun har inget eget gymnasium. Huvudmannskapet för Individuella programmet och språkintröduktion återfinns inom Arbete och tillväxt som är en avdelning under Kommunstyrelsen med tre enheter Vuxenutbildning och gymnasieenheten, Vuxenomsorgsenheten och arbetsmarknadsenheten. Avdelningschef för Arbete och tillväxt, vars närmaste chef är kommunchefen, ansvar för vuxenutbildning, gymnasium (IM och språkintröduktion), Arbetsmarknadsenhet och Vuxenomsorg.

Efter språkintröduktion går eleverna vidare, antingen till gymnasium i Familjen Helsingborg, Folkhögskola eller Vuxenutbildning Futurum i Bjuv.

Verksamheten på språkintröduktion organiseras i tre nivåer. Utifrån en bedömning av elevernas kunskaper i svenska placeras eleven i undervisningsgrupp. De tre nivåerna utgår från om eleven arbetar mot målen i skolår tre, sex eller nio i svenska som andraspråk. Vid besökstillfället går det 43 elever på språkintröduktion.

Rektor på Futurum utbildning ansvarar för Bjuvs kommuns vuxenutbildning och gymnasium (IM och språkintröduktion). På skolan finns en studie- och yrkesvägledare som arbetar 100 procent fördelat på cirka 75-80 procent med eleverna på språkintröduktion och övrig tid som kontaktperson för det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) i kommunen.

Bilaga 2: Rättslig reglering mm

1 kap. 4 § skollagen

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

I utbildningen ska hänsyn tas till elevers olika behov. Elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

2 kap. 8 § skollagen

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i denna lag, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar.

2 kap. 10 § skollagen

Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter elevernas olika förutsättningar och behov. Rektorn fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i denna lag eller andra författningar.

Rektorn får uppdra åt en anställd eller en uppdragstagare vid skolenheten som har tillräcklig kompetens och erfarenhet att fullgöra enskilda ledningsuppgifter och besluta i frågor som avses i första stycket, om inte annat anges.

2 kap. 29 § skollagen

Elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ska ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Även den som avser att påbörja en utbildning ska ha tillgång till vägledning.

3 kap. 12a § skollagen

Med nyanländ avses i denna lag den som

1. har varit bosatt utomlands,
2. nu är bosatt i landet, och
3. har påbörjat sin utbildning här senare än höstterminens start det kalenderår då han eller hon fyller sju år.

En elev ska inte längre anses vara nyanländ efter fyra års skolgång här i landet.

Som bosatt utomlands anses den som inte anses bosatt i landet enligt 29 kap. 2 §.

4 kap. 3 § skollagen

Varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen.

4 kap. 4 § skollagen

Sådan planering, uppföljning och utveckling av utbildningen som anges i 3 § ska genomföras även på skolenhetsnivå. Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbetet vid enheten genomförs.

4 kap. 5 § skollagen

Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet enligt 3 och 4 §§ ska vara att de mål som finns för utbildningen i denna lag och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

15 kap. 2 § skollagen

Gymnasieskolan ska ge en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet.

Utbildningen ska utformas så att den främjar social gemenskap och utvecklar elevernas förmåga att självständigt och tillsammans med andra tillägna sig, fördjupa och tillämpa kunskaper.

Utbildningen i gymnasieskolan ska i huvudsak bygga på de kunskaper eleverna fått i grundskolan eller i motsvarande utbildning.

15 kap. 5 § skollagen

Gymnasieskolan ska vara öppen endast för ungdomar som avslutat sin grundskoleutbildning eller motsvarande utbildning och som påbörjar sin gymnasieutbildning under tiden till och med det första kalenderhalvåret det år de fyller 20 år eller, i fall som avses i 36 §, 21 år.

15 kap. 8 § skollagen

Varje kommun ska informera om de nationella programmen samt om möjligheterna att få utbildning på introduktionsprogram och vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år.

17 kap. 3 § skollagen

Utöver vad som gäller för all gymnasieutbildning enligt 15 kap. 2 § är syftet med språkintröduktion att ge nyanlända ungdomar en utbildning med tyngdpunkt i det svenska språket, vilken möjliggör för dem att gå vidare i gymnasieskolan eller till annan utbildning

17 kap. 4 § skollagen

Programinriktat individuellt val ska utformas för en grupp elever. Yrkesintroduktion får utformas för en grupp elever eller för en enskild elev. Övriga introduktionsprogram (t ex språkintröduktion) ska utformas för en enskild elev.

17 kap. 7 § skollagen

Utbildningen på ett introduktionsprogram ska följa en plan för utbildningen som beslutas av huvudmannen. För varje elev ska det upprättas en individuell studieplan.

29 kap. 2 § 1 st. och 2 st. 1 och 2 skollagen

Med bosatt i landet avses i denna lag den som ska vara folkbokförd här enligt folkbokföringslagen (1991:481).

Som bosatt i landet ska vid tillämpningen av denna lag anses även den som inte är folkbokförd här men som

1. omfattas av 1 § första stycket eller 1 a § första stycket lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.,
2. vistas här med stöd av tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 15 § utlänningslagen (2005:716)

29 kap 3 § 1 st. skollagen

De personer som avses i 29 kap. 2 § andra stycket 1 och 2 har rätt till utbildning i gymnasieskola och gymnasiesärskola endast om de har påbörjat utbildningen innan de fyllt 18 år. De har inte rätt till utbildning i kommunal vuxenutbildning eller särskild utbildning för vuxna.

6 kap. 8 § 3 st. gymnasieförordningen

Språkintröduktion får kombineras med kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare och motsvarande utbildning vid folkhögskola enligt 24 kap. skollagen. Även andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling får ingå i utbildningen.

Läroplanen för gymnasieskolan (Lgy, 11), Skolans värdegrund och uppgifter, Varje skolas utveckling

Skolan ska sträva efter flexibla lösningar för organisation, kursutbud och arbetsformer.

Läroplanen för gymnasieskolan (Lgy, 11), 2.1 Kunskaper

Det är skolans ansvar att varje elev som avslutat ett introduktionsprogram har en plan för och tillräckliga kunskaper för fortsatt utbildning eller uppnår en förberedelse för etablering på arbetsmarknaden.

Läroplanen för gymnasieskolan (Lgy, 11), 2.4 Utbildningsval – arbete och samhällsliv

Gymnasieskolan ska nära samarbeta med de obligatoriska skolformerna, arbetslivet, universiteten och högskolorna samt med samhället i övrigt. Detta krävs för att eleverna ska få en utbildning av hög kvalitet och få underlag för val av kurser inom utbildningen och för vidare studier eller yrkesverksamhet.

Genom att arbetslivet fortlöpande förändras när det gäller behovet av kompetens och rekrytering av arbetskraft inom olika områden har studie- och yrkesvägledning i vid mening stor betydelse. Universitet och högskolor, arbetsförmedlingar, näringsliv samt arbetsmarknadens parter och branschorganisationer har därför viktiga roller i informationen till skolorna och eleverna.

Läroplanen för gymnasieskolan (Lgy, 11), 2.6 Rektorns ansvar

Som pedagogisk ledare för skolan och som chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn ansvar för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att studie- och yrkesvägledningen organiseras så att eleverna får information om och vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför val av framtida utbildning och yrke.

Prop. 2009/10:165 Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet, s. 447

Språkinträdning syftar till att eleven snarast möjligt ska kunna gå vidare i gymnasieskolan eller i annan utbildning.

Skolverkets allmänna råd om Utbildning för nyanlända elever (s. 14) (SKOLFS 2016:2)

I Skolverkets allmänna råd om utbildning för nyanlända elever framhålls att huvudmannen regelbundet bör förvissa sig om att rektorn för en skolenhet har tillräckliga resurser för att leva upp till bestämmelserna om den fortsatta utbildningen för nyanlända elever för att vid behov kunna omfördela resurserna mellan skolenheterna. Huvudmannen bör också ha en långsiktig planering för den fortsatta utbildningen för nyanlända elever, samt skapa rutiner för att följa upp att detta arbete fungerar på skolenheterna och i förekommande fall vidta nödvändiga åtgärder.

Skolverkets allmänna råd om Arbete med studie- och yrkesvägledning. (s. 11 och 32), (SKOLFS 2013:180)

I Skolverkets allmänna råd om arbete med studie- och yrkesvägledning framhålls att vägledning i vid bemärkelse är all den verksamhet som bidrar till att ge elever kunskaper och färdigheter som underlag för att fatta beslut om framtida studie- och yrkesval (t.ex. praktiska arbetslivserfarenheter, undervisning som rör arbetslivet, studiebesök, utbildningsinformation). Vidare framhålls att nyanlända elever behöver få information om utbildningssystemet, sina möjligheter till studier och arbetsmarknadens kompetenskrav.

Bilaga 3: Mall för huvudmannens redovisning till Skolinspektionen

Utvecklingsområde 1: Huvudmannen behöver bedriva ett aktivt arbete med att motverka begränsade studieval som grundar sig på kön och social och kulturell bakgrund.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:
Beskriv de effekter som förväntas på längre sikt:
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:
Utvecklingsområde 2: Rektorn behöver ha en strategi för arbetet med att motverka begränsningar i val som grundar sig på strukturer, fördomar och stereotypa föreställningar utifrån kön, social och kulturell bakgrund.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:
Beskriv de effekter som förväntas på längre sikt:
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras: